

Kmetijski list

Glasilo „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina:

polnoletno . . . . . K 15.—
polletno . . . . . 8.—
trimesna številka . . . . . 4.—

**Kmet, pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!**

Inserati:

1 mm inseratnega stolpca stane na:
male oglase . . . . . K — 10
uradne razglase 1.50
reklame . . . . . 2.—

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani na Miklošičevi cesti št. 16.

Vodstvu VLS.

Klerikalno časopisje je započelo dosledno nasilno gonjo proti voditeljem in pristašem naše stranke.

Vodstvo VLS. pozivljemo, da to nemudoma odpravi.

Prav tako naj prepove svojim ljudem vsako krošenje vesti, da je ljudstvo pod kaznijo dolžno udeleževati se shodov VLS.

Nadalje si prepovedujemo kmetje trobentanje, da bodo pristaši Samostojne kmetijske stranke pregnani iz Jugoslavije.

Pozivljemo vodstvo VLS., da vodi proti nam politični boj tako kot se med civiliziranimi narodi spodobi, ker časi tiranstva so minuli.

Ob dvanajsti uri zelo, zelo resno opozarjamo vodstvo VLS., naj loka ljudske nevolje ne napanja, ker bi utegnil počiti. V tem slučaju boste posledice nosili sami.

Ta naš opomin ne smatrajte le kot časniško obvestilo, nego za nadvse resen poziv kmetijskega ljudstva, ki ne dopusti, da bi se kdo z njim igral!

Nova vlada.

Nova deželna vlada je sestavljena. Stvorjena je samo iz pristašev „Slovenske ljudske stranke“.

Deželni predsednik je kot eksponent „Slovenske ljudske stranke“ k pogajanjem za sestavo vlade povabil tudi socialne demokrate in liberalce, a oboji so udeležbo odklonili. Naše stranke pa k pogajanjem ni povabil, ker mu je prevelik trn v peti.

Naše vodstvo ga je zato pismeno vprašalo, zakaj je bila naša stranka prezrta in v pismu se je poudarjalo, da je naša stranka, zavedajoč se svoje naloge, pripravljena udeležiti se vsakokratne vlade, ki si bo privzela tudi naš delovni načrt, da je pripravljena vsako tako vlado podpirati in nositi soodgovornost. Na podstavi tega smo pričakovali, da deželni predsednik gotovo povabi tudi našo stranko k pogajanjem za sestavo vlade. To pa se seveda ni zgodilo.

Zato so se zastopniki naše stranke dne 5. t. m. pri deželnem predsedniku tudi osebno zglasili in ga vprašali, zakaj se je našo stranko prezrlo. Dr. Brejca je najprej razlagal, kako plemenito je postopala „Slovenska ljudska stranka“, ko je svoječasno prostovoljno in iz lastnega nagiba odstopila v vladi dve mesti socialnim demokratom, dve mesti liberalcem, dve mesti in predsedništvo pa je pridržala sebi. Tako ljubezen je

kazala socialnim demokratom, ki v parlamentu (dunajskem) sploh niso bili zastopani in liberalcem, ki so imeli samo enega poslanca. Dalje se je izgovarjal dr. Brejca, da naše stranke zato ni vabil k pogajanjem, ker še ni prestala nobenih volitev, ki bi pokazale njeno moč.

Opozorilo se ga je, da se moči strank ne sme soditi po njih moči v avstrijskem parlamentu, ker z avstrijskim državnim polomom se je izvršil v duši ljudstva velik preobrat, ki je oslabil tudi moč klerikalne stranke, poudarjalo se je, da gre naš pokret iz ljudstva in da je naša stranka vsaj najmanj tako močna kot klerikalna ter da se mora vsakdo, ki mu je poverjena sestava vlade, ozirati na to, da pride ljudstvo do besede, zato bi moral vabiti k pogajanjem za sestavo vlade vse stranke, kakor mu je bilo tudi iz Beograda naročeno.

Izgovor dr. Brejca ne drži! Ako je „Slovenska ljudska stranka“ povabila iz ljubezni socialne demokrate in liberalce (čeprav obojih skupaj ni toliko, da bi pri bodočih volitvah dobili vsaj enega poslanca) k sestavi vlade, tedaj tudi za našo stranko ne more veljati izgovor, da z volitvami še ni pokazala svoje politične moči.

Dokler se volitve ne izvedejo, toliko časa se vlada ne sme drugače sestavljati kot sporazumno z vsemi strankami, ker doslej, kolikor vemo, še nobena stranka svoje politične moči nima intabu-

47 mesecev

pod tace ruskega medveda.

(Piše Babičev Jože.)

Kozake so naseljevali ob mejah pridobljenih krajev, dali so jim mnogo zemlje v izkoriščanje in obdelovanje; obvezani so bili nasproti državi in carju, da so šli vsi, od mladeničev do starcev, v slučaju sovražnega napada takoj v boj s svojimi lastnimi konji in v lastni obleki. Imeli so svoje lastne poveljnike ali atamane. Njih vasi se imenujejo „stanice“ med tem ko se drugod imenujejo večje vasi „sela“, manjše pa „derevnje“.

Tu v Celjabinsku so nam dali boljše prenočišče, zamenjali smo namreč dosedanje živinške vagonne z ruskimi železničnimi vozovi 4. razreda za osebni promet. Rusija je imela namreč en razred več za prevažanje osebja, nego zapadne evropske države. Vozovi 4. razreda se razlikujejo od naših v tem, da si zamore v njih potnik prirediti ležišče. Prostor je razdeljen tako, da so v vagonu tri nadstropja, troje etaž. Po dnevu se deske ležišč zlože skupaj, a na večer raztegnejo. Za večdnevno vožnjo četudi priprosta, vendar pa pripravna uredba. Da se vsi vagoni kurijo, mi ni treba posebej omenjati. V teh vozovih smo imeli dovolj prostora, da smo se dobro odpočili, ker v prejšnjih živinskih vozovih — topluškah — smo bili silno stisnjeni. Ravno tako je bil iz teh vagonov mogoč razgled po zunanji okolici, ker je bilo ob oknih dovolj svetlobe.

Čim bolj smo prodirali v notranjost Sibirije, tja proti Kurganu, Petropavlovsku, bolj pusta je bila okolica; bilo je manj selišč in kraji malo obljudeni, puste, prazne zemlje pa vedno več.

Nekako v obližju črte, kjer teče sibirski železnica — sibirski magistral —, na zemljevidu vidna od zahoda naravnost na vzhod, prehaja pusti, suhi stepni pas polagoma v gozdnati, kolikor bolj severno ležeč, toliko bolj močvirni pas.

Vsled tega ob železnici ni bilo videti gozdov, pač pa mestoma nekaj mladih brez in zanikrnih borovcev. V stepnem kraju ni lesa, v poletju pripeka silna vročina, tako da obrode v stepi proti Semipalatinsku melone in arbuzi (užitne sladke buče) najbolje. Izmed žit je glavni pridelek pšenica. Seveda v zimskem času svirajo ondi mrzli vetrovi svojo pesem. Zivnorejca je v teh sibirskih krajih vse bolj razvita in razširjena kot v evropski Rusiji. V mestu Kurganu je obstojala zveza zahodnosibirskih mlekarških zadrug — sojuz maslobojnih artelej —, ki je izvozila vsako leto v Anglijo, na Dansko, v Nemčijo i. dr. za več milijonov surovega masla. Sicer je resnica, da je v vojnih letih mlekarstvo, kakor sploh povsodi po svetu, tudi v Sibiriji zelo propadlo in so mlekarne večinoma ustavile obrate.

Po dvodnevni vožnji po sibirski zemlji smo dospeli končno do Omska, ki leži ob reki Irtišu. Pri omskem vojnem načelništvu so odkazali naš transportni vlak v tjumensko taborišče. Zopet smo se presedli v druge vozove, povečerjali in

požujinali obenem ter premenili smer vožnje v severnozahodno stran.

Omsk, dasi ni glavno mesto Sibirije in tudi ne kako gubernijsko mesto, bo menda največje sibirsko mesto in šteje 127.000 prebivalcev. Odkar teče mimo sibirski magistrala, se mesto strahovito večja, prav po ameriškem vzorcu, kakor sploh vsi kraji ob novonastali železni cesti. Mesto leži v tobolski guberniji in je sedež vsega vojnega okrožja. Kako so zastala mesta, ležeča daleč od železnic in odročnih krajev, vidimo, če primerjamo staro mesto Tobolsk, kjer je sedež gubernatorja, ki je toraj glavno mesto gubernije Tobolsk, a šteje samo 20.000 prebivalcev. Res, da je temu veliko kriva severna mrzla, v močvirju ležeča lega, največ pa, ker se ves trgovski promet osredotočuje le v obližju železnic. Ni bil ravno občuten mraz za tistih novembarskih dni; bilo je dne 14. novembra. Termometer je kazal 3° R pod ničlo, ko smo se peljali skozi barabansko puščavo, raztezajočo se v okolici mesta Išima. Ta puščava je ob sedanjem času že močno naseljena. Nato smo kmalu dospeli z najlepšimi gozdi porasel svet v tjumenskem okraju (ujezdu). Na postaji istoimenskega ujezdnega mesta s 36.000 prebivalci z lepo razvito trgovino ob bregu plovne reke Ture, pa kateri priploveš pri Tobolsku v velikansko reko Irtiš in po njej v Ob, ki se izliva v Severno ledeno morje, imajo ti kraji pomorsko zvezo z zunanjim svetom, seveda samo nekaj mesecev v poletju, ko je morje ledu prosto in je mogoče po njem pluti s parniki.

Za našo osamosvojitve se mora delati, plačevati in, ako treba, tudi — trpeti.

lirane, vsakdo pa ve, kako mogočno narašča naša samostojna armada.

S socialnimi demokrati in z liberalci se hočejo torej družiti, s samostojnimi kmeti pa ne! Vemo, kam pes tace moli!

Mi proti takemu naziranju in takemu načinu sestavljanja vlade protestiramo, protestira tudi vse pošteno ljudstvo.

V vladi mora govoriti in biti zastopano vse ljudstvo; klerikalci s tem, da kmetov iz gole strankarske zagrizenosti nočejo pripoznati, največ škodujejo le samim sebi.

Torej, če tudi bi bilo v „Samostojni kmetijski stranki“ kot stanovskopolitični danes organizirano vse kmetijsko ljudstvo, klerikalci pred izvršenimi volitvami ne bi hoteli pripoznati, da poleg njihove, socialnodemokratske in liberalne stranke obstoji tudi stranka samostojnih kmetov.

Seveda, boli jih, da bi imel tudi kmet o čem odločevati!

Gospoda, mi kmetje se zavedamo svojih pravic in se ne pustimo več zapostavljati. Ze danes hočemo veljati vsaj toliko kot vi vsi skupaj! Tega se zavedajte!

S to zadnjo nasilnostjo ste si sami podpisali politično smrtno obsodbo, katero bo izvršil slovenski samostojni kmet.

Upravičenost naše vstaje za priporitev **Stare Pravde** je sedaj vnovič jasno dokazana! Izvojevali si jo bomo z Božjo pomočjo in z uma svetlim mečem!

Ne pustite se begati!

Sedaj, ko je sestavljena nova vlada, nekateri brezvestni teroristi (taki, ki hočejo strašiti) troji razburljivo govorice, grožnje in podobno ter skušajo plašiti in begati naše pristaše in namigavajo, da bo sedaj konec naše „Samostojne kmetijske stranke“.

Ako nas dosedanje vlade, ki niso bile kmetске, niso uničile, tedaj nas tudi nova vlada ne bo mogla niti hotela uničiti!

Naloga vsake vlade je, varovati tudi politično svobodo vsakogar in teroristi z begajočimi vestmi novo vlado le po nepotrebnem spravljajo v slab glas.

Ako se vlada izpremeni, vendar zato iz hribov ne nastanejo doline, iz zemlje ne nastane voda, iz vode ne zemlja. Zemeljska krogla se zato tudi ne začne sukati nazaj, solnce ravno tako sije kot prej, ptički ravno tako pojo kot prej, kopriva ravno tako opeče kot prej, osat ostane ravno tako trd kot prej, kmetovo delo in trpljenje ostane isto kot prej, zakon in pravica ostaneta ista kot prej, zato tudi naša samozavest ostane ista kot prej!

Naš boj za Staro Pravdo ostane isti kot prej, naš Bog in naše pravice, — vse ostane tako kot je bilo dosedaj!

Cemu bi se tedaj pustili begati in plašiti!

Vsakomur, ki bi te hotel begati, odgovori tako kot se spodobi.

Ako ne delaš proti postavam, se ti ne more in ne sme skriviti — niti las!

Zavedaj se tega!

Zavedaj se tega, da vlada ni gospodar ljudstva, ampak predstavnik in zagovornik ljudstva! Vlade se menjajo, ljudstvo pa ostane!

Zahteve našega kmetijstva.

(Piše Ivan Belle, ravnatelj kmetijske šole.)

II.

Veliko je število vprašanj, katera bo morala reševati agrarna politika. Za najvažnejša smotram sledeča:

1.) Splošna in strokovna izobrazba kmetijskega naraščaja. Analfabeti niso kos nalogam današnjega kmetijstva. Dobra praktična splošna izobrazba poviša voljo in zmožnost za napredek. Ta je naloga ljudske šole. Da ne trpi temeljitost, ni treba prekoračiti ciljev še s strokovnim poukom; osnova je glavno. Vendar naj bi se zasledovalo bolj praktično smer kakor doslej. Posebno bi znala koristiti za vse prihodnje poklice šolske mladine na deželi nekaka trgovska odgoja. V obveznih, posebno važnih nadaljnjih tečajih bi se zamogli poglobiti smotri, vendar ne preveč razcepiti.

Potovalni pouk, kratki strokovni tečaji, čitanje, dobri vzpodbudni vzgledi itd. dosežejo od temeljitejšje splošne izobrazbe več uspehov nego od polovičarske, samo strokovne. Iz prakse je dokazov dovolj.

En del kmetovalcev, ki naj bi učinkovali z vzgledi in posebnimi zmožnostmi, nekako kot voditelji v svojem okolišu, mora pa imeti na vsak način strokovno izobrazbo. Dejstvo, da je bil tak vpliv dosedaj večinoma merodajen za napredek, se ne sme nikakor prezirati. Kmetijskim šolam se torej naj ne odreka dosedaj zasluženega in od merodajnih strani priznanega pomena. Pa tudi v tem oziru naj ne odločajo niti pretirano navdušenje niti predsodki, temuč le hladna preudarnost. Proti zahtevam, da naj ima vsak kraj svojo kmetijsko šolo, opozarjam na sicer čudno dejstvo, da kmetijske šole dobivajo najmanj učencev iz svojega ožjega okoliša in da izkušeni ravnatelji sprejemajo rajše daljne nego bližnje učence. Dosedanji naval na kmetijske šole pa tudi ni še tak, da bi kazalo, število istih prehitro množiti.

Glede raznih preizkuševališč z bogatimi sredstvi za znanstvene preizkuse bi kazato posnemati zlasti praktično Ameriko. Saj so ta nekako duša tehničnega napredka in kontrola sredstev.

Meteorološke postaje, statistični, kakor tudi osrednji knjigovodski uradi, kmetijske razstave, vzorna posestva, oziroma taka za poizkuse se naj cenijo po svojem pomenu.

Praktična splošna izobrazba z nekako trgovsko podlago naj pospešuje potrebne združne organizacije. Nezaupnost, trma, lokavo rovarjenje raznih izkoriščevalcev, zloraba v razne posebne namene, nerazsodnost itd. so vzroki, da združništvo še ni prišlo pri nas iz poveljev. Iz lastnega prepričanja vzkliko združništvo mora pa med izobraženim ljudstvom hitro napredovati. Zakonodaja naj ga na eni strani podpira.

2.) Zlaganje zemljišč. Ravno po naših krajih in manjših posestvih so premnogokrat razne parcele in parcelice tako raztresene, da je intenzivno izkoriščanje popolnoma izključeno, da večkrat vržejo komaj kaj haska.

3.) Melioracije v našem vlažnem podnebnju in težkih zemljah, zlasti drenaže bi intenzivnost šele omogočile. Koliko je še neobdelanih ali le malo produktivnih zemljišč, ki bi znala postati prvovrstna! V teh dveh točkah naj bi se ne oziralo na lastniške pravice, oziroma trmo posameznikov. Odločnost je potrebna v splošno korist, pa tudi zasebno dotičnih nerazsodnih trmoglavcev.

3.) Izboljšanje prometnih razmer. Te segajo zelo globoko v koristi kmetijskega gospodarstva. Pridelki in potrebščine kmetijstva posebno občutijo draginjo prevoza. V okopavinah, sadju, mleku itd. se mora prevažati čez 85 % vode, v gnojilih itd. pa mnogo malovrednih obstojnih delov. Bližina primernih prometnih sredstev in njih tarif so zelo odločilni za cene kmetijskih pridelkov. Te si pa vsak razum kmeta želi nizke.

V prejšnji Avstriji je že bilo kmetijstvo v tem oziru, n. pr. napram Nemčiji zelo na slabem. Omejena možnost paroplovbe (v Nemčiji 9292, v Avstriji 1330 km), hribovita površina, pomanjkljivost cest, drage zgradbe železnice (v Nemčiji za km povprečno 356.760 K, v Avstriji 421.598 K, torej diferenca v obrestih za leto in km 3240 K), vse to je podražilo promet. Vsled tega je trpelo kmetijstvo, čim dalje od središč tembolj. Kmet v Nemčiji je vsled cenejšega prometa dognano mnogo bolje izhajal nego kmet v Avstriji in pri tem se je konsument tudi dobro počutil.

Znižanje cen kmetijskih pridelkov kot najnujnejših potrebščin (živil) zamore slediti šele pametni transportni politiki. Sedanja doba bajnih prevoznih cen, zmedenega ustavljanja vlakov itd. obtežuje kmetijstvo, pospešuje draginjo, od katere vleče kvečjemu nekaj verižnikov svoje dobičke.

Paroplovba utegne imeti za Slovenijo velik pomen zaradi bližine morja.

Plovba po rekah, ki vežejo z nami posebno žitorodne pa kot trg za kmetijske pridelke brezpomembne pokrajine, bo pa naše kmetovalce oškodovala, oziroma prisilila, smer pridelovanja izpremeniti.

5.) Carina zna odločiti obstanek ali propad našega kmetijstva. Kmet je od te posebno prizadet, bodisi kot kupovalec ali proizvajalec. Iz stare Avstrije je moralo že mnogo kmetovalcev

po svetu s trebuhom za kruhom vsled nesrečne carinske politike. Veleposestva, kot pretežni pridelovalci žita, so si že nekako pomagala, mali kmetje, kot pretežno živinorejci, so pa trpeli.

Varstvo pred prenevarno tekmo inozemstva, pospeševanje izvoza odvišnih pridelkov kakor tudi dovoza potrebščin, to je enostavna formula za dobrobit kmetijstva. Omejitev uvoza potrebščin s carinami v korist domači industriji, češ, da se bilanca izboljša, mora kmetijstvo težko občutiti, dokler ne bo domača industrija oddajala te potrebščine v isti kakovosti in po istih cenah, kakor inozemska. Na uvoz nekaterih potrebščin bomo pa nedvomno ostali vedno navezani, n. pr. kalijevih soli, mnogih semen itd. in večine fosfatov. Tudi večino strojev in njih nadomestnih delov bo treba še dolgo, če ne vedno, dobavljati iz inozemstva. Ovire tega čutijo sedaj posebno kmetovalci, ki imajo stroje, pa ne dobijo nadomestnih delov. Dragi stroji so sedaj pri tej draginji in pomanjkanju delavnih moči brez haska. Dobra prometna in carinska politika je tudi glede kmetijstva dandanes predpogoj, da se zniža draginja in izboljša valuta.

6.) Glede načeloma koristnega zavarovanja se priporoča nekaka previdnost. V prvi vrsti veljaj geslo: „Bolja škoda preprečiti, nego poravnati“. Nikakor pa naj ne postane obligatna zavarovalnina nova škoda kmetijskim obratom. Če so premije v korist upravnim in drugim stroškom višje nego je povprečna škoda, tedaj je bolje, da ni zavarovanja. Do takih zaključkov so prišli n. pr. mnogi vinogradniki, ki so se svojčas zavarovali proti toči, ko so uvideli, da so več plačali kakor so dosegli. Enako zna biti pri zavarovanju živine proti neugodam.

6.) Vprašanje kmetijskih delavcev bi imelo biti rešeno z zelo socialističnim načelom, naj ima človek le toliko zemlje, kolikor je obdela sam. V praksi bi to načelo izključilo kmetijstvo kot narodno-gospodarskega činitelja in še bolj ogrožalo prehranjevalne razmere nego dosedaj. Sicer je pa kmetijstvo čisto drugačno podjetje kakor obrt. Delo se ne da po času razdeliti, enkrat se zelo nakupiči, drugokrat ga je pa manj. Enkrat tudi mali posestnik ne more zmagati vsega nujnega dela, drugič mu preostaja časa, da gre na delo drugam. Brez poslov in delavcev ne bodo zamogla izhajati ravno najproduktivnejša posestva v bridko škodo celoti.

Vprašanje kmetijskih poslov, delavcev in viničarjev se mora primerno rešiti z gospodarskega in socialnega stališča s hladno razsodnostjo, ne pa bodisi pristno ali hinjeno sentimentalnostjo.

7.) Veterinarski policijski predpisi imajo važno vlogo, vendar naj služijo splošnim koristim kmetijstva in narodnega gospodarstva, nikakor pa naj ne otežujejo kmetijsko gospodarstvo. Isto velja glede policijskih predpisov za razne živalske in rastlinske škodljivce.

8.) Glede posestnih, najemniških in drugih takih razmer bodo prišla tudi za Slovenijo kakor v stoterih drugih zadevah vprašanja še na vrsto, toda ista sedaj niso tako zelo pereča kakor navedena. Gre za to, da niti trenutek ne zaostajamo, temveč da napredujemo dosledno navzgor. To stremljenje morajo pa kot najbolj prizadeti podpirati ali pravzaprav zasledovati kmetje sami. Oni naj kujejo svojo srečo in se odločno združeni v mogočno celoto potegujejo za svoje pravice, temeljne koristi.

Mi in druge stranke.

Mi hočemo odpraviti z dežele prepir za klerikalno in liberalno stranko. Zdelo se je, da se hoče liberalna JDS umakniti z dežele in se omejiti na mesta in trge. Zadnje čase pa se opaža, da nas hoče ta stranka zvičajno preslepiti. Med prejšnjimi pristaši kmeti agitirajo: „Ni vam treba pristopati v SKS., ker to je vseeno, saj smo skupaj“. Opozarjamo naše zaupnike, naj ne gredo na ta lim. Kdor je naš, mora biti odločen in pretrgati mora zveze z JDS., ki bo postavila za državnozbornske volitve svoje kandidate. Zato namenoma tako šušmari na deželi, da bi ob volitvah mešala in dobivala glasove za svoje kandidate. Razni pristaši JDS, agitirajo ne za svojo, temuč za našo stranko. To nam zelo škoduje. Zato opozarjamo naše ljudi, da odklanjajo takšne agitatorje in nam vsak slučaj naznanijo.

Naši organizatorji, govorniki in drugi imajo pooblastila od stranke. Od vsakega, ki deluje za našo stranko, zahtevajte povsod, naj se izkaže z našim pooblastilom.

Klerikalna SLS ima vso svojo moč na deželi. Mi čistimo deželo brezobzirno klerikalnega in liberalnega zla. Ta stranka pa le hoče živeti, vsled česar divja in razsaja tako nasilno, da se mora gabiti vsakemu poštenemu človeku. Sedaj, ko so prišli do vlade, mislijo, da morajo vse pogaziti. Bridko se varajo, če mislijo, da bomo kaj popustili. Brezobzirno bomo čistili deželo, dokler ostane še kje kak zaslepljenec, ki hoče služiti tej absolutistični strahovladi. Tudi s strani vlade, ki se sama nastavlja, ne bomo trpeli nasilja. Mi hočemo, da vlada ljudstvo. In ljudstvo je danes na naši strani. Tisti pa, ki so še v SLS ali KZ., niso tam po lastni razsodnosti, marveč le iz strahu pred voditelji.

Socialni demokratje so nam tudi nevarni. Rinejo nepošteno na deželo s svojo organizacijo. Na deželi nimajo ničesar iskati. Ljudstvu ne morejo koristiti, temuč mu le škodujejo. Iščejo le glasove. Kakšen pomen naj ima pri njih propaganda „Gubčeva zveza“ ali sedaj „Delavsko-kmetiška zveza“? Smešno!

Kar je na deželi, spada vse v eno stranko in ta je naša SKS., ki ima v programu zaščito vsakogar na deželi: kmeta, delavca in obrtnika. Socialna demokracija mora roditi na kmetih samo nezadovoljnost in splošno škodo. Socialni demokratje se ne upajo s pravim imenom na dan. Pravijo: „kmet in delavec skupaj proti kapitalizmu!“, dalje: „Samostojna kmetijska stranka“ je kapitalistična, ker ima „Ekonom!“ Socialni demokratje pa imajo „Vojno zvezo“, sedaj z drugim imenom, ki je bolj kapitalistična kot „Ekonom“. „Ekonom“ je socialnim demokratom na potu. Seveda, kmet ne sme sam tržiti s svojimi pridelki. To smejo le gospodje in socialisti. Našo živino in svinje morajo samo oni prodajati v Italijo in kupovati obleko tudi samo oni, kmet-pridelovalec pa seveda vsega tega ne sme.

Ovadahom.

Iz dobe avstrijskega hlapčevstva tiči nekaterim ljudem ovaduhstvo tako globoko v žilah, da se ga ne morejo iznebiti. Ovaduhstvo, ki je cvetelo zlasti v Šustersiščevi dobi, je najžalostnejši pojav na našem narodnem telesu. Neki dopisnik, ki spada v vrste teh nizkotnih ljudi, me denuncira v „Slovenca“, češ da sem šel brez uradnega dopusta in na tuje stroške v Beograd v zadevah SKS. in mi celo grozi, „da bom to že čutil“.

Takim ovadahom velja moje najglobokejše zaničevanje. Spadajo pač med tiste vrste ljudi najslabše kakovosti, o katerih smo v Beogradu slišali tako bridko sodbo iz ust nekega srbskega ministra iz dobe, ko je Avstrija skušala gospodarsko uničiti malo Srbijo.

Glede mojega potovanja v Beograd se ne bom zagovarjal, ker nisem storil ničesar, vsled česar bi se moral zagovarjati. Ako pa sem kaj takega storil, naj me „Slovenčev“ dopisnik ovadi pristojni oblasti in svojo ovadbo s polnim imenom podpiše, sicer mu ostane tisti priimek, ki pristojna zahrbtnim ovadahom.

Glede mojega ostalega delovanja pa pojasnujem: Ze petindvajset let delujem za povzdigo slovenskega vinogradništva. Vinogradniki me dobro poznajo in mi zaupajo, ker dobro vedo, da nisem storil še nikoli nobenemu nič slabega, ampak mnogim že veliko dobrega. Nisem in ne bom nikdar vprašal, kdo si in kakšnega si mišljenja, ampak vedno sem vsakemu rad pomagal, bodisi z nasvetom, bodisi s poukom, bodisi z dejanjem in tak ostanem še nadalje. Bil sem še pred nekaterimi meseci najboljši človek tudi v očeh ljubljanskega „Slovenca“. A storil sem velik greh. Spoznal sem namreč, da je edina rešitev gospodarskega napredka našega kmeta v tem, da se politično in gospodarsko osamosvoji od vseh drugih stanov. Prišel sem do tega spoznanja zlasti vsled neverjetnega ravnanja gospode, ki osrečuje vinogradnike z deželno vinarsko drugo. „Slovenec“, ki je to postopanje že večkrat grajal, je pač sedaj svoje mnenje izpremenil, ker se je z bivšimi šustersiščijanci sprijaznil, a moja sodba o njih delovanju ni odvisna od mojega političnega prepričanja. Glede tega izjavljam,

da sem in ostanem agrarec in če se gospoda še toliko jezi in mi še tako grozi. Časi Šustersiščevega nasilništva so minuli, ker živimo v demokratični državi, ki nikoli ne bo demokratična samo v „Slovenčevem“ zmislu, t.j. samo za njegove politične pristaše, temuč za vse. Časi robstva in tiranstva so minuli in se ne vrnejo nikdar več. Zapomnite si to, gospodje ovaduhi, čeprav vam je bridko to slišati in če še tako vzdihujete po časih vašega „Ivana Groznega“, ki je kot deželni glavar, torej z uradnega mesta, vsakega najprej vprašal: „ali ste naš?“ predno je sploh kaj z njim govoril.

Kar se tiče dopisnikovega natolčevanja, da zabavljam čez duhovnike, je to laž. Jaz spoštujem vsakega poštenega človeka drugega stanu, torej tudi duhovnike. Nisem nikjer niti ene žaljive besede rekel proti duhovščini, ki izvršuje svojo vzvišeno nalogo. Obsojal sem in obsojam vedno le laž in zlorabo vere v politiki in naj si pride od kogarkoli. Vera mora biti vzvišena nad vsakdanje politične boje in tega si je pravi duhovni oče ljudstva svest, ne pa tisti, ki je bolj političen agitator kot verovzgojitelj. Prosim torej, da me pustite s takimi in podobnimi natolčevanji in lažmi pri miru, kakor pustim jaz vas. Ne delam nikjer zgage in ne razdvajam, pač pa hočem ravno nasprotno, da se združijo vsi kmetje brez razlike naziranja na podlagi agrarnega programa. Prav na Vinici sem govoril v imenu miru in sprave med kmetiskim ljudstvom, ki je tam razburjeno vsled znanih nepotrebnih dogodkov. Kdo jih je zakrivil, bo pokazala itak sodna obravnava; tega naj se kaznuje, ne pa nedolžno in le nahujskano kmetško ljudstvo. Končno še povem dopisniku, da nisem učitelj grmske šole, vsled česar ne morem dati glade nje pojasnil. Vodim samostojen urad in zanj tudi vsakemu nasproti z mirno in čisto vestjo odgovarjam.

B. Skalický.

„Domoljubovemu“ dopisniku!

Neki frakarski kmet poroča v 9. številki „Domoljuba“, da sem jaz na shodu SKS. v Hinjah prošil, naj se o tem shodu javnosti nič ne poroča.

Tamošnjemu gospodu župniku sem sicer rekel: „No, boste dali lepo poročilo v „Domoljuba“? On je odgovoril: „Ne“. Če pa je kak pristaš SKS. isto sam napisal za „Kmetijski list“, ni moja krivda. Na tem shodu sem razpravljal o programu SKS. in načelih agrarne politike sploh, poslušalcem sem razlagal ista načela za celokupno državo, oziroma za Slovenijo. Govoril sem o povzdigi poljedelske produkcije, o rabi strojev in prikladnega orodja, o kmetijskem šolstvu, valutnem vprašanju, ureditvi davčnega sistema, komunikacijah itd.

O sladkorni tovarni sem govoril v splošnem, o delitvi veleposestev in gozdov le toliko, da bodo dobili ceneje drva in stavben les, kar so dosedaj s težavo in za drag denar dobivali od kočevskih nemških knezov.

Ker me hoče „Domoljubov“ frakarski kmet-dopisnik kot Čeha in strokovnjaka zaničevati, mu moram povedati, da sem bil že takrat, ko sem se rodil, tako „Hten“ kakor je dopisnik v kmetijstvu še danes. Zdrav razum da, da vem tudi jaz, da na skalah v Hinjah ne bomo sejali sladkorne pese in žita, kakor tudi nisem obetal stavbnega lesa (jelovega) iz knezovih gozdov tamkajšnje občine, ker jih tam baje ni. So pač drugod.

Meni kot strokovnjaku zadostuje, če sodijo o meni drugače moji tovariši strokovnjaki in kmetje, kateri me bližje poznajo kakor hinjski frakarski vsevednež.

Tudi vlada ima v mene večje zaupanje, kakor bi ga imela v hinjskega „tudikmeta“, ker mi zaupa odločevanje o vpeljavi sladkorne industrije v Posavju.

Da ni shod takrat kar naenkrat uspel, ni čuda, saj so se tamošnji „Zvezarji“ za to zelo trudili. Jaz sem SKS. pripravil pot in zato je zadnje nedeljo naš shod imenitno uspel. Da bi se mojemu govoru kdo smejal, nisva ne jaz, ne moj tovariš Štine nikakor opazila.

Fran Malasek, Grm.

Ali ste že plačali naročnino?

Poziv!

Načelnštvo okrajnega odbora SKS. v Radovljici se obrača do krajevnih odborov SKS. vse Slovenije s to-le prošnjo:

Dne 7. marca okrog enajstih je nastal v Predtrgu pri Radovljici velik požar. V eni uri je bilo v veliko grozo ljudstva uničenih osem hiš z vsemi gospodarskimi postopji. Pogorela je vsa mrva, orodje, enemu gospodarju še vsi vozovi, poleg tega še lepa žrebica, obleka in drugo. Škoda se ne da preceniti. Beda velikanska. Ker je vsled lanske toče naš okraj še posebno izčrpan, zato se obračam do vseh predsednikov krajevnih odborov s prošnjo, da nemudoma prirede zbirke za te ponesrečence. Kdor hitro da, dvakrat da! Dolžni smo jim kot njih stanovski tovariši pomagati, zakaj pregovor pravi: Danes meni, jutri tebi. Vse, kar se nabere, naj se pošlje županstvu Predtrg, pošta Radovljica. Pokažimo, da sočustvujemo z njimi.

Ivan Ažman,
t. č. predsednik.

Strankine vesti.

Kaj dela vodstvo naše stranke?

Koncem preteklega meseca je določilo vodstvo nekatere člane, da obiščejo sorodne kmetijske organizacije v Srbiji in na Hrvaškem ter da obvestijo istočasno jugoslovansko javnost o političnih razmerah v Sloveniji. Ti člani so dano jim nalogo v najboljšo zadovoljnost izvršili, posetili tudi več ministrov in se predstavili sedanjemu ministrskemu predsedniku Stojanu Protiču, kateremu so istotako pojasnili razmere v Sloveniji, poudarjajoč, da smo popolnoma samostojna politična organizacija ter nismo vezani na nobeno sedaj obstoječih slovenskih političnih strank.

Vsem našim odborom in somišljenikom.

Naša stanovska organizacija se čudovito hitro razširja in utrjuje. Ne stojimo pa sami, za nami so tudi kmetje bratje Hrvati in Srbi, katere smo koncem preteklega meseca obiskali. Obsojajo delovanje dosedanjih voditeljev gosposkih strank, ki skušajo preprečiti združitev kmeta v močno kmetško gospodarsko-politično stranko. Obljubili so nam vso svojo pomoč zoper vsako nasilje, s katerim bi kdorkoli skušal nastopati proti samostojnemu gibanju našega kmeta. Stvar stoji za nas zelo ugodno! Treba pa je vztrajnega in smotrenega dela. Opustiti pa je tudi od naše strani vsako nasilstvo in obrekovanje. Pokažimo, da se znamo zares dostojno bojevati za našo pravično stvar!

Da se skupno zgovorite o nadaljnjem delovanju, skličite povsod seje okrajnih in krajevnih odborov. Agitirajte in širite naš edini kmetški list, pridobivajte nam povsod nove naročnike.

Bližajo se volitve. Naši nasprotniki imajo milijonske volilne fonde ali sklade. Mi smo sami nase navezani. Pokažimo, da imamo zmisel za močno organizacijo, da si hočemo sami pomagati! Zbirajte prispevke za agitacijski sklad in jih pošiljajte v Ljubljano po položnicah, na katero napišite besedi „agitacijski sklad“. Opozorjajte vse člane, da zasledujejo vztrajno delovanje naših nasprotnikov. Vse napade sporočite z natančnim popisom in z navedbo priči tajništvu SKS. v Ljubljano. Sploh se naj takoj javi vsako agitacijo nasprotnikov s protipostavnimi sredstvi (n. pr. zloraba kmetijske družbe i. dr.) tajništvu.

Sedaj imamo novo vlado. Ne dajte se ustrašiti! Nikomur se ne sme in ne more ničesar zgoditi! Proti vsakemu terorističnemu postopanju posameznikov bo po zatrdilu novega deželnega predsednika tudi vlada sama nastopila, ker hoče in mora varovati ustavnost in politično svobodo vsakega državljana brez razlike strank, kajti s spremembo vlade se vendar pravica ni izpremenila. Zato se ne pustite begati! Vsako eventualno nasilstvo pa takoj javite našemu tajništvu.

Bodrite k skupnemu, vztrajnemu delu za našo pravično stvar! Zmagati hočemo in bomo zmagali, ako ostanemo značajni, verni in pošteni slovenski kmetje!

V boj za Staro Pravdo!

Tajništvo SKS. v Ljubljani.
poštni predal 11.

Darujte za agitacijski strankin sklad!

Premožnejši tovariši, darujte za stranko! Vsi, ki se prištevate k stranki, radi vidite uspehe, pomagajte nam! Ne vidite, koliko žrtvujejo organizatorji stranke? Že osem mesecev delujejo neumorno, žrtvujejo čas in denar. Prestajajo napore shodov težko dostopne kraje, zaničevanje in preganjanje. Trpe za vse tiste, ki nič ne storijo. Pošiljajte podpore za agitacijski sklad! Stroški za tisk in agitacijo so ogromni.

Pozor, krajevni odbori!

Vsi krajevni odbori se pozivajo, da pobero članarino in pristopnino od svojih članov ter jo pošljejo tajništvu SKS. v Ljubljani. Letna članarina znaša 2 K, novi člani plačajo poleg tega še naj vodijo o vseh članih imenik.

Vse denarne zneske je v vsakem slučaju pošiljati le na tajništvo SKS. v Ljubljani, odnošno po naših položnicah št. 11.368. Ako jih nimate, nam sporočite koliko se naj vam jih takoj dopošlje.

Naši shodi in sestanki.

Velik kmetijski shod

bo na sv. Gregorja dan, t. j. dne 12. marca, ob enajstih dopoldne

v Kamniku na Gorenjskem.

Prostor bodo napovedali posebni lepaki. Ker gre za varstvo starih kmetijskih pravic, zato, kmetje, prav vsi na ta shod, na katerem bodo govorili kmetijski govorniki! Nihče naj ne ostane doma!

***

Velik kmetijski tabor

bo v nedeljo dne 11. aprila t. l. ob enajstih v Brežicah,

kjer bomo kmetje nastopali za svoje pravice.

Popoldne bo istotam

velika kmetijska veselica.

Kmetje in kmetice, fantje in dekleta od blizu in daleč, pridite vsi! Pokažimo, koliko nas je!

***

(Besnica pri Kranju.) Dne 29. februarja je bil tudi pri nas zaželeni shod SKS. Govorila sta kmetovalca Marinko z Dobrove in Sojar z Viča pri Ljubljani. Ljudje so govornikoma navdušeno pritrjevali. Ustanovil se je krajevni odbor, pristopilo je k stranki mnogo članov in tudi naše glasilo je pridobilo več naročnikov. Sklenili smo, da hočemo od hiše do hiše pridobivati pristaše in skrbeti za to, da pridobimo tudi tiste, ki niso bili na shodu navzoči. Z uma svetlim mečem gremo v boj za Staro Pravdo!

(Kostanjevica.) V nedeljo dne 29. februarja je bil pri nas praznik Krške doline. Vršil se je prvi kmetijski tabor v Kostanjevici in v Krški dolini sploh. Povabljeni krajevni odbori kostanjeviškega okraja kakor tudi sosednih občin mokronoškega in novomeškega okraja so se polnoštevilno odzvali našemu klicu. Domači občani so pravili, da ni bilo takega shoda v naši občini in edino „Samostojna kmetijska stranka“ je v stanu prirediti kaj tako veličastnega in dovršenega. — Zjutraj so v jasnem solncu zaplapolale zastave po vsem mestu, za kar bodi izrečena javna zahvala meščanski korporaciji kostanjeviški, ki je skrbela za okinčanje mesta. Na trgu pred pošto je bil napravljen oder, s katerega je najprvo pozdravil zbrano občinstvo tovariš Bučar kot sklicatelj tega lepega shoda in predlagal za predsednika tovariša Franca Colariča, posestnika iz Slinovc. Ta predlog je bil soglasno odobren in tovariš Colarič je po pozdravu in kratkem nagovoru dal takoj besedo tovarišu Mermolji kot prvemu govorniku. Tritisoč kmetov in kmetic, meščanov in obrtnikov je v ostrem jutranjem mrazu z velikim zanimanjem poslušalo našega „Matijo Gubca“. Trde besede so padale na nasprotnike kmetijskega gibanja in na vse sovražnike kmetijske svobode. Kot drugi go-

vornik je pozdravil tovariš Urek v imenu štajerskih kmetov zborovalce in pojasnil, kaj nas je dovedlo do ustanovitve naše stranke, razložil njen program in pomen predstojećih občinskih in državnih volitev za kmetijski stan. Tretji govornik, tovariš Skalický, je podal pregled kmetijske zgodovine in kmetijskih bojov za osvobodjenje ter pojasnil naš položaj s političnega in gospodarskega stališča. Izjavil je: „Mi kmetijski strokovnjaki smo študirali za kmetijski stan in ni samo naša pravica, temuč tudi naša dolžnost, da posvetimo vse svoje moči za kmeta in mu pomagamo v njegovem boju za osvoboditev. Od tega našega dela ne odnehamo, če se tudi s tem izpostavimo preganjanju od gotove strani“. Kmetijski strokovnjak ravnatelj inž. Vedernjak je kot četrti govornik omenil razne kupčije bivšega deželnega odbora in druge take predvojne in medvojne špekulacije na račun davkoplačevalcev bivše Kranjske. Nato je pozval tovariš Bučar navzočne somišljenike in nasprotnike, da se oglasijo k besedi. Osobito je naslovil svoj poziv na pristaše takozvane „ljudske“ stranke, ki imajo pogum samo ponoči med štirimi stenami govoriti in se boje jasnega dneva ter luči pravice in resnice. Ti nočni ptički se niso oglasili. Tovariš Bučar je nato prečital 20 resolucij, obsegajočih gospodarske zahteve, ki so za našo Krško dolino življenskega pomena. Resolucije, ki se izročijo deželni vladi, so bile soglasno sprejete. Sklepni govor je imel tovariš Mermolja, ki je poudarjal, da je sedaj pravi čas, da se kmetje združimo, ker če ta čas zamudimo, pademo zopet v sužnost. Po tem govoru je tovariš predsednik Colarič še enkrat pozval k besedi vsakogar, ki bi hotel govoriti, in nato z zahvalo govornikom zaključil ta lepi tabor. Zbrano ljudstvo, navdušeno po izbornih govorih, je zapelo odkritih glav „Lepo našo domovino“. Ta krasno uspeli kmetijski dan je dokazal, da vstaja kmet tudi pri nas in da ni več daleč čas, ko bo kmet tudi pod Gorjanci spoznal svoje dosedanje „voditelje“ iz drugih stanov in se osamosvojil duševno in gospodarsko. — Agroslov.

(Tabor v Velikih Laščah.) ki je bil dne 7. t. m., se je obnesel izvrstno kakor vsi dosedanj. Udeležilo se ga je okoli 2000 domačinov in zastopniki bližnjih občin. Zborovanju je predsedoval načelnik krajevene organizacije tovariš Pucelj. Govorila sta tovariša Ažman in Mermolja. Zborovanje se je vršilo v najlepšem redu, le članice Marijine družbe so hotele nekaj sitnariti. Poučene, da služba duhovski politiki, ki jo v glavnem vrše, ne spada k Marijini pobožnosti, so mirno poslušale. Zborovalni prostor je bil okinčan z mlaji, zastavami in slavaloki z napisom „V boj za Staro Pravdo!“ Tudi je bil ves trg okrašen z zastavami. Zahvalnim Velikolaščanom vsa čast in zahvala!

(V Trebelnem) smo imeli dne 7. t. m. dobro uspeli shod, na katerem sta govorila tovariša Babnik in Marinko.

(V celjskem okolišju) sta bila dne 29. februarja shoda SKS. v Galiciji in v Šoštanjju.

Dopisi.

(Dobrova pri Ljubljani.) Cim bolj gnoj razkopavaš, tem bolj smrdi, pravi star slovenski pregovor. A kakor se nam zdi, se hočejo gospoda kakor njihovi zavedni kimovci osebno in temeljito prepričati o resničnosti tega pregovora. Bomo ustregli njihovim prošnji. Danes samo kratko svetujemo: Gospoda in vaši zvesti starokopitni kimovci! Ne hodite raje več na solnce, ki vam zopet začasno sveti, kajti grmada masla, ki ga nosite na glavi, je tolika kot Šmarna gora! Pri nas o tem poje že vsak vratec na strehi. Tudi javnost bo imela priliko, spoznati naše „napredne“ može in preteklo gospodarstvo naših starih kimovcev. — Samostojnež.

(Šv. Vid nad Cerknico.) Slovenska ljudska stranka je sklicala dne 22. februarja javen shod pri Sv. Vidu v šolskem poslopju. Shod je sklical bivši župan Andrej Makovec iz Novega mesta, zvest Šusteršičev oproda in avstrofil in nekaj njegovih podrepanikov, kateri so si od tega shoda obetali, da jih zopet dvigne do tiste moči in slave, pod katere okriljem so smeli kmetu vleči kožo z živega telesa. Toda človek obrača, Bog obrne. Ta slovenski Cadorna in njegov generalni štab so doživeli poraz, enak porazu Lahov pri

Kobaridu ter bežali s svojimi govorniki kakor zajci. Govorniki so izvršili svojo naučeno nalogo tako imenitno, da ni nobeden izpregovoril besedice.

(Iz ptujске okolice.) (Gospodu Zebotu pri „Slovenskem Gospodarju“.) Kot bivši naročnik „Slovenskega Gospodarja“ — a danes odbornik naše SKS. — sem bil na nekem shodu „Kmetijske zveze“. Govorila sta profesor Vesenjaki in urednik Zebot. Ko je začel govoriti Zebot, smo se morali bližnji poslušalci kar nazaj pomakniti, ker bi nas bil sicer vse popljuval. Mar mislite, da je za kmetijskega govornika vsak slinar dober? S svojim shodom pri Sv. Miklavžu pri Hočah pa je Zebot napravil kmetom dejansko škodo, ker jim je podrl več plotov, da je srečno odnesel pete. Mi zavedni kmetje smo se hitro in lahko odločili za našo novo „Samostojno kmetijsko stranko“, ker smo prebirali med vojsko došle številke „Slovenskega Gospodarja“. Tam je Zebot nagovarjal ubogo kmetstvo ljudstvo, naj gre brez obotavljanja in navdušeno pod orožje, naj se ne ustavlja rekvizicijam, naj zapiše svoj denar za vojno posojilo, naj z navdušenjem umira za cesarja in avstrijsko domovino. A kaj imajo danes tisti, ki so poslušali njegove nauke? Zebot sam seveda ni šel v vojsko, svoj mošnjiček je zadržal ter si kupoval raje hiše in posestva. Le mi kmetje smo morali biti povsod, kjer so krogle najhujše brenčale, doma pa so nam izpraznili hleve in žitnice, izkupljeni denar pa nam izvalili za vojna posojila. Se zvonike so nam izpraznili in strehe razkrili. Vse to nas je bridko izučilo, da ne bomo nikoli več poslušali takih krivih prerokov kot je Zebot s tovariši. Že smo se osamosvojili ter ne bomo poprej mirovali, dokler ne privedemo zadnjega tovariša-kmeta in kmetijskega delavca iz egiptovske vaše sužnosti v našo „Samostojno kmetijsko stranko“.

(Št. Vid pri Planini.) Dne 22. in dne 23. februarja smo imeli molitvene ure. Pa čudno, dne 22. pri rani sv. maši je bila prižnica le za politiko in zbadanje na SKS. Torej, mesto da bi nam dajali tolažilne besede ter razlagali verske resnice, dajali so le povod župljanom za pikre besede in mrke poglede. Samostojnežem očitajo brezverstvo in sovraštvo. Toda ozrite se naokoli pa boste sprevideli, da kuhajo „Zvezarji“ jezo na „Samostojneže“, ne pa nasprotno. Po večernicah so imele žene in dekleta shod zaradi volilnih pravic. Prvo besedo so imeli gospod, za tem nekaj zavednih deklet. Beseda jim je tekla dobro, ker so nekatere čitale kar iz listov. Shod se je zaključil z besedami: „Me ženske postavimo trden steber, ki ga noben vihar ne omeje!“ No, mi vam želimo takega uspeha, a glejte, da ta steber zidate na pravi temelj, da ga vsaka lahna sapica ne poruši. — Opozarjamo pa našega gospoda, naj pusti politiko že enkrat na stran, naj bo prižnica za božjo besedo in za spravo med župljani. — Domači kmet.

(To in ono iz Prekmurja.) Naša javnost iz Slovenije posveča nam Prekmurčanom in naši ožji domovini vse premalo pozornosti. V časopisih je naleteti le redkokdaj na kako notico, tikajočo se Prekmurja in tukajšnjih razmer. Po navadi so se omejevala dosedaj vsa časnikarska poročila na izjave pripadnosti, na kombinacije glede mej i. dr. To pa je presneto malo, kajti za prebivalstvo, njega želje in težnje bi se bilo lahko storilo dosti več, nego se je... Zeleni bi bilo, da se krene v tem oziru končno na drugo pot, da se najdejo smernice, ki nas bodo to in onstran Mure tesneje spajale, kakor v neposrednji prošlosti. — Organizatorično delo na gospodarskem polju naše pokrajine se smotreno razvija. — Predpriprave za agrarno reformo so v teku in bodo v doglednem času dokončane, snujejo se podružnice Slovenske kmetijske družbe in dne 11. februarja se je ustanovil tudi pododsek konjerejskega odseka št. II Slovenske kmetijske družbe. — Za uspešno in plodonosno delovanje na tem polju nam jamčijo priznani strokovnjaki, kakor gg. ravnatelj Strekelj, državni živinozdravnik dr. Zavrnik, potovalni učitelj Vojsk in drugi, kateri so se požrtvovalno in nesebično lotili težkega dela edino v ljubezni do svoje stroke in prebivalstva, čigar blagostanje in dobrobit jim je na srcu. — Kdor je poznal tozadevne razmere pod prejšnjim vladnim režimom in pozna povprečno izobraževalno stopnjo ljudstva pri občutnem pomanjkanju domačih razumnikov sploh, a posebno takih, ki bi imeli

zmisel za dobro stvar, ve, da delo omenjenih strokovnjakov ni enostavno in tudi ne nadaljevalno; gre, rekel bi, za celino in tu bo treba orati od kraja. — Iz severnega Prekmurja (Goriškega) so hodile prej vsako leto večje partije delavcev na akordna dela v notranjost Mažarske, v Slavonijo, Banat in Bačko. — Mimogrede bodi omenjeno, da so Prekmurci sploh izredno marljivi ljudje ter da so bili kot taki izven domovine na glasu. — Da so hodili za zaslužkom v tujino, je bila življenska potreba. Na eni strani domači lastni živilski pridelki niso zadostovali, da se je kril primanjkljaj z zaslužkom v naravnih izven Prekmurja; na drugi strani pa za ves razpoložljivi delavski kontingent ni bilo najti zaposlenja v Prekmurju. Tudi letos se odpravljajo taki delavci za kruhom. Vsled izpremenjenih razmer pa stvar ni tako lahka; tu bi naj posegla državna posredovalnica za delo vmes in brezdvomno bodo nje posredovanja hvaležno sprejeta. — Treba pibiti, da se en del častnikov prekmurske vojaške posadke ne vede povsem brez prigovora. Nekateri gg. državni nadzorniki raznih veleposestev bi vedeli morda o tem več povedati. — Mesto da bi imeli ti od agrarne reforme nastavljeni organi v častnikih kolikortoliko moralne oporo pri svojem uradovanju, temu ni tako. Menimo, da iz tega, če se nastani častnike tu in tam pri kakem velikašu in če uživajo gostoljubnost, vendar še ne izvira nobena obveznost za nje. Gospodje častniki pomnite: „Vsa ta gospoda nam tujerodnega pokoljenja se vam laska, hlini, ker je brez moči, sicer bi vas hotela utopiti v žlici vode! — Pretežni večini javnosti ne bode znano, da je prebivalstvo Prekmurja po razpadu Avstro-Ogrske izklicalo „Prekmursko republiko“, katera je ob dejanski pomoči vsega ljudstva obstala tri dni. — Celo meje napram Mažarom so vojaški zasedli in ta zasedba je deloma odgovarjala današnji demarkacijski črti (Prosnjakovci). — Vojaška premoč Mažarske je napravila samostojnosti republike prehitro konec. Ako govorijo danes Mažari o plebiscitu v pokrajinah, ki so jih izgubili, kako se drznejše imenovati slovensko Prekmurje? Ni li bila ustanovitev ljudovlade izraz ljudske volje? Ve li o tem naša delegacija v Parizu?

Pokrajinske vesti.

(Nova deželna vlada za Slovenijo.) Deželno vlado tvorijo sami klerikalci, ker so socialni demokratje in jugoslovanski demokratje odklonili sodelovanje. Poverjenik za kmetijstvo je kmet Jakob Jan iz Gorij pri Bledu. Poverjenik za notranje zadeve je profesor Bogomil Remec, za uk in bogočastje profesor dr. K. Verstovšek, za pravosodstvo sodnik in poslanec Ivo Fon, za javna dela inženjer Dušan Serbec, za socialno skrbstvo dr. Gosar.

(Kmet minister.) Kar se tiče imenovanja kmeta Roškarja za ministra in kmeta Jana za kmetijskega poverjenika, ponavljamo, da je to naša zasluga, pa naj bo to „Domoljubu“ prav ali ne! Odkar klerikalna stranka obstoji, še ni imel v njej nikdar kmet druge pravice, kot da je smel ponižno lizati pete. Trinogi pa sedaj že uvidevajo, da morajo kmeta vpoštovati. Iz ljubezni do kmeta sicer ne storijo ničesar. Kolikor ga vpoštevajo, storijo to le zato, da mu zabrišejo oči. Ko bi ne bilo naše stranke, nikoli ne bi bil Roškar minister, nikoli ne bi bil Jan kmetijski poverjenik. Ko bodo vsa poslanska, ministrska in poverjeniška mesta zasedli kmetje, tedaj bomo rekli, da so klerikalci „fejst ljudje“, ker takrat bo klerikalne stranke konec, vladala bo kmetijska stranka. Bomo kmalu skupaj!

(Podpora beguncem.) Okrajna glavarstva so dobila naročilo, da vsem tistim beguncem, ki se nameravajo vrniti v domovino do 31. t. m. v svrhu obdelovanja svoje zemlje, izplačajo tudi za mesec april v naprej podporo, da si morejo oskrbeti semena.

(Klerikalci mešetarijo za naše krone.) Dokler klerikalci niso imeli besede in moči ne pri deželni, ne pri osrednji vladi, so strahovito ropotali proti izmenjavi naših 4 kron za 1 dinar. Tudi mi smo bili in ostanemo odločno proti taki křivici, ki jo je zakrivil minister Veljkovič. Ker so sedaj klerikalci izključni gospodarji pri vseh deželnih vladah in v ministrstvu, bi to krivico prav lahko popravili, ako bi bili odkritosrčni.

Toda sedaj je dokazano, da so radikalci sprejeli dr. Korošca in tovariše v vlado le pod pogojem, da so naši klerikalci obljubili, da bodo vsi poslanci glasovali za to, da ostane razmerje 4 kron za 1 dinar. Ljudstvo bo sodilo in — obsodilo.

(Ženske proti vsiljevani volilni pravici.) Iz Trebelnega smo dobili značilno izjavo, ki jo je podpisala M. L. (celo ime v našem uredništvu na razpolago) za več navzočih žensk. Izjava se glasi: „Me žene in dekleta ne maramo volilne pravice, pač pa zahtevamo, da nam daste amerikanske podpore in blaga po pošteni ceni, da bodo mogli naši otroci hoditi v šolo in v cerkev. Nadalje nam dajte živil in semenskega žita. Za volitve bodo že naši možje spoznali kaj je prav, ki so toliko prestali v vojski. Me ženske nimamo prilike, da bi se brigale za politiko, zato nas bi lahko pri volitvah vsakdor, ki ima oblast, zapeljal.“

(Iz krogov kmetijskih delavcev) dobiva naše uredništvo dopise, da se za nje nihče ne briga. Pritožniki kažejo, da se sami premalo brigajo za svoj položaj, drugače bi jim moralo biti jasno, da je naša SKS, ustanovljena tudi za nje. Točka 15. našega programa pravi: „Stranka bo skrbela za izboljšanje položaja najmanjših posestnikov in kmetijskih delavcev, za starostno in nezgodno zavarovanje istih, kakor tudi za nagrade pridnim kmetijskim delavcem“. — Seveda bo mogla naša stranka svoj program izpolniti šele tedaj, kadar pridejo njeni zastopniki v zbornico, kjer se snujejo nove postave, stare pa izpreminjajo. Da se to doseže, je treba, da se vsi prizadeti tesno oklenejo naše skupne stranke ter ji pripomorejo pri bodočih volitvah do zmage.

(Kako ljubijo socialni demokratje kmete.) Socialni demokratje so razpredli za lov kmetov posebne mreže s svojo „Gubčevo zvezo“. Kako pa v resnici čutijo za kmeta, pokažejo tam, kjer imajo moč. Na Pragerskem imajo svoje konsumno društvo, pri katerem pa je tudi mnogo članov iz kmetijskih slojev. Ko je nedavno naš pristaš vprašal v konsumu, če je že prišla koruzna moka, se je socialist Štefan Bračič začel norčevati: „To ste pa lepi kmetje, ki iščete pri nas moko! Ha, ha!“ — Možu je dobro znano, da nam je lani vse uničila toča. Njemu seveda ne more toča škodovati. To postopanje si bomo kmetje dobro zapomnili za volitve.

(Klerikalci hočejo imeti svojo banko.) V ta namen so klerikalni poslanci že posredovali pri trgovinskem ministru, naj potrdi pravila „Gospodarske banke“, ki jo ustanove s petimi milijoni kron. Past za odvisne.

(Gospod Hauptman na Dobrovi pri Ljubljani) je nedavno nahrulil hčerko pogorelca-kmeta iz Hrušice z besedami: „Kdor na Boga pozabi, Bog pa na njega!“ (Nesrečni kmet je namreč član naše stranke.) Ko je prišla ta Hauptmanova surovost v javnost, je poslal posestnikovi ženi listič, naj podpiše izjavo, da on teh besed ni izgovoril. Ker pa hčerka vztraja pri resnici, je žena listič vrnila nepodpisan. Tako navaja Kristusov namestnik zaupane mu vernike k laži in krivim izjavam.

(Prvi krajevni odbor SKS. v metliškem okraju) se je ustanovil v Suhorju. Naj bi se zdramili kmetje tudi v ostalih občinah v lastno korist!

(Požar v Radovljici.) Pretečeno nedeljo med sv. mašo so v Radovljici otroci zažgali granato. Nastal je silen požar, ki je uničil osem hiš z vsemi gospodarskimi poslopji.

(V Lipsenju ob Cerkniskem jezeru) se je ustanovil dne 1. t. m. krajevni odbor SKS. Govoril je naš vrli organizator Branisel.

(Ljubitelje lova na velikega petelina) vabi „Siovensko lovsko društvo“ v Libeličah. Pojasnila daje šolsko vodstvo v Libeličah, pošta Spodnji Dravograd in šolsko vodstvo Suha, pošta Labud. Cene zmerne.

(Umrli je) dne 29. februarja Mihael Bolka, posestnik na Homcu pri Kamniku. Bil je mož kremenitega značaja, ki je po svojem lastnem prepričanju, prežetim narodne zavesti, vzpodbujal vso okolico k resnemu plodonosnemu delu. Ni se bal žrtev, s ponosom je sledil „Samostojni kmetijski stranki“ in se pokazal za neustrašnega njenega voditelja. Slava njegovemu spominu!

(Železnico od Sv. Lucije čez Kobarid, Bovec, Predil do Trbiža) hočejo zgraditi Italijani v najkrajšem času, da ne bodo vezani na našo progoskozi Bohinj.

(„Domoljubovima“ dopisnikoma.) Sicer se mi ne zdi vredno odgovarjati na laži in napade v „Domoljubu“ na mojo osebo, ker vrednost tega lista že itak vsak pameten kmet pozna, zato odgovarjam le na kratko. Ako dopisnik s pričami javno dokaže nesramno trditev, da sem se na shodu v Jevnici izrazil: „Prišel sem brez farjev in doktorjev“, ali da sem sploh rabil besedo „far“, izplačam takoj vsoto dvetisoč kron. Prosim, z imeni na dan! Lahek zaslužek se vam nudi, nesramnež! Drugemu dopisniku iz Kranja v isti številki: Ako dokaže, da sem trdil ali se sploh izrazil na shodu v Kranju, ki se je vršil na pustni ponedeljek, da novi šolski zakonski načrt ni proti veri, ali, da sem o njem sploh kaj v govoru omenil, ali ga odobral, izplačam takoj vsoto pettisoč kron. Prosim, g. poslanec Brodar, potrudite se! Z dokazi javno na dan! Sicer pa lepa hvala vam za reklamo, ki jo delate naši stranki. Tudi slepi morajo izpregledati in vas z vašo „zvezo“ vred poslati v zasluženi — večni politični pokoj. — Josip Marinko, posestnik na Dobrovi.

(Odgovor „Domoljubu“.) Na „Domoljubov“ poziv glede naše pisave o zmešani brošuri „Primate tatu“ povemo, da se nam ne zdi vredno odgovarjati na ta poziv, ker že začetek knjižice je pripravljen s tako zvitostjo, da jo mora spoznati vsak še tako na duhu ubog zemljan. Za dlakocepstvo in slepljenje ima samo „Katoliška“ (oprostite) pravzaprav sedaj ne več katoliška, ampak „Jugoslovanska tiskarna“ — zadosti časa in papirja.

(„Domoljubovi“ babi.) „Domoljubovim“ dopisnikom iz Novega mesta in okolice, ki se skrivajo pod raznimi izmišljenimi imeni, ne da spati moj, sicer jako stvaren govor o gospodarskem programu „Samostojne kmetijske stranke“ na kmetiskem taboru v Novem mestu, dne 8. februarja t. l. Ker ne morejo proti mojim izvajanjem nič stvarnega navesti, se poslužujejo svoje stare, grde navade osebnih napadov, pri katerih jim je vsaka laž dobrodošla. Tako so si sedaj zopet izmislili, da sem dal jaz med vojsko kot okrajni žitni nadzornik zapleniti kmetom v vrhpeških mlinih žito. To je čisto navadna laž. Vsled nerednosti v vrhpeških mlinih je dal iste potom orožništva zatvoriti in žito zapleniti bivši novo-meški okrajni glavar sam osebno in me je o tem šele naknadno obvestil. Tudi vse obravnave v tej zadevi je on sam osebno vodil. Samo ob sebi umevno nisem mogel jaz, kot njemu podrejen organ zaplembe razveljaviti. Pač pa je imel vsak pravico, proti tej odredbi se pritožiti na višje mesto, to je na deželno vlado, ki bi bila odredbo okrajnega glavarja lahko razveljavila. Taka je stvar in nič drugačna. Akti o tem leže še pri okrajnem glavarstvu v Novem mestu in „Domoljubov“ poštenjakovič ima priliko, da svojo trditev dokaže. Če jo dokaže, sem pripravljen plačati za volilni sklad njegove stranke 1000 K. Sicer pa je gospodje vse zastonj. S takimi in podobnimi natolcevanji ne bodete mi vzeli kmetovega zaupanja. Pozna me že petindvajset let in dobro ve, ali sem mu škodil ali s svojim delom koristil. Čudno se mi le vidi, zakaj ste me še pred pol letom tako hvalili, ko sem tak škodljivec kmetijskega stanu. Mar zato, ker pomagam, da kmet izpregleda, česar vi ne želite? To se bode prej ali slej zgodilo tudi brez mojega prizadevanja, kajti ideja je močnejša kot vse nakane proti njej.

B. Skalický.

(Stari trg pri Slovenjgradcu.) Veleposestnik Rudl je hodil od kmeta do kmeta ter pobiral podpise za „Kmetisko zvezo“ in za prihodnje volitve. Po celi občini imajo nastavljene mreže, da bi še katerega ujeli. Tu in tam se jim le posreči, da dobijo koga, ker si nekateri mislijo: „Če je naš veleposestnik Rudl zraven, moram še jaz biti“. Kmetje, kmetice, fantje in dekleta, odprite vendar oči in ne pustite se še dalje slepiti od frakarjev in njihovih podrepnikov.

(Iz Šmarja pri Jelšah) smo prejeli daljši dopis o napadih „Slovenskega Gospodarja“ na predsednika podružnice vojnih invalidov, tovariša Iv. Anderluha. Dopisa žal ne moremo priobčiti v celoti zaradi primanjkanja prostora. „Slovenski Gospodar“ je imenovanemu najbolj zameril, da je zahteval razdelitev veleposestev, pri tem seveda tudi cerkvenih. Duhovščino naj zadostno plačuje država, da bodo lahko živeli brez skrbi, a posestva naj dobe invalidi, ki morajo večinoma

preživljati rodbine s 60 K mesečno. Invalidom in drugim siromakom obetajo nebesa po smrti sami pa se pehajo za ista že na zemlji potom poslanskih plač in ministrskih stoličkov. Op. ur.: Mi se z omenjenim načrtom delitve cerkvene zemlje ne strinjamo popolnoma. Privoščimo zemljo invalidom, a tudi duhovnik naj je ima toliko, kot je potrebuje za pridelovanje potrebne hrane.

(Koroščeva pučka (ljudska) stranka na Hrvatskem.) Takoj od početka preobrata, ko je postal dr. Korošec minister, so čutili klerikalci za najnujnejšo potrebo, izkoristiti visoko mesto za organizacijo stranke. Ureditev države jim je bila deveta briga. V času, ko so Nemci udirali v državo, ogrožali slovensko Koroško in Štajersko, je on skliceval shode po Bosni in Dalmaciji za svojo „pučko stranko“. Dne 3. decembra je sklical v Zagreb veliko zborovanje iz cele Hrvatske. Tudi uskok Brodar je bil tam ter prinašal pozdrav 60.000 slovenskih kmetov. (Kdo ga je pooblastil?) Hoteli so napraviti manifest kot odgovor na naš tabor dne 23. novembra. Kakor je razvidno iz poročila v njih „Narodni politiki“, pa se niso imeli s čim pohvaliti. Sami so preročali, da so imeli na zborovanju le 450 ljudi. Kakor smo dalje informirani, nima Korošec s svojo klerikalno stranko na Hrvatskem nikake moči. Razen nekaj v Bosni. Na Hrvatskem je več kot polovica duhovnikov v „Samostojni hrvaški kmečki stranki“, ki je bila ustanovljena že leta 1904. V Bosni so nekateri duhovni na strani Korošca. Frančiškani pa so nasprotni ter delujejo za tamkajšnjo samostojno kmeto stranko. Klerikalna stranka v Hrvatski je popolnoma brezpomembna. Toliko v pojasnilo in opomin našim kmetom, ki se še drže klerikalne stranke na Slovenskem.

(Šmarje pri Jelšah.) Dne 29. februarja ob priliki javnega shoda SKS. na Mestinjah se je ustal novil okrajni odbor SKS. za okraj Šmarje s sedežem v Šmarju. Za predsednika je bil izvoljen naš marljivi in zaslužni tovariš Matija Pogelšek.

Politične vesti.

(Narodno predstavništvo.) Dne 3. t. m. se je zopet otvorilo zasedanje našega parlamenta v Beogradu. V zadnjem hipu si je nova radikalno-klerikalna vlada zagotovila potrebno število glasov (kvorum) na ta način, da je parlament znižal v ta namen potrebno število poslancev od 147 na 100.

(Kaj hoče izvršiti naše novo ministrstvo?) Ministrski predsednik Protić je napovedal v parlamentu, da namerava nova vlada dobiti odobritev državnih kreditov do nastopa ustavne skupščine, nadalje je treba rešiti mirovne pogodbe, naknadno odobriti zakon o narodni banki in zakon o vojnih dobičkih. Ko bo vse to izvršeno, potem bomo šli k novim volitvam, ki bi se naj končale vsaj v dveh mesecih. Do takrat je upanje, da bodo rešena vsa vprašanja naših državnih mej, da bo mogel pri volitvah sodelovati celokupni narod. Bog daj!

(Poslancem se zvišajo dnevnice) od 50 na 80 dinarjev, t. j. dnevnih 320 K. Sedaj šele bo tekma za mandate!

(Zadnja Wilsonova nota.) Ameriška poslanka v Londonu in Parizu sta izročila dne 5. t. m. angleški in francoski vladi zadnjo Wilsonovo noto glede Jadranskega vprašanja. Wilson vztraja pri svojih predlogih ter odklanja angleško-francoski ultimatum, ki je bil izročen Jugoslaviji. Od svojih zahtev bi bil Wilson pripravljen popustiti le v tem slučaju, ako se Jugoslavija in Italija sami med seboj sporazumete v drugačnem zmislu. Zaenkrat je vrhovni svet Jadransko vprašanje zopet odložil ter razpravlja o Turčiji.

(Kako se Italija briga za nas.) Italijanski parlament je pozval vlado, naj zabrani zedinjenje Črne Gore z Jugoslavijo.

(Nemiri v Italiji.) V gorenji Italiji se ponavljajo resni nemiri med delavstvom, katerim so se pridružili tudi brezpravni kmetijski sloji (koloni). V Milanu je vojaštvo streljalo ter ubilo več delavcev. Delavci so vsled tega proglasili splošno stavko.

(Madžarska si je izvolila državnega upravnika) v osebi admirala Hortyja. To je prvi korak

do samodržstva. Skupščina mu je določila častno plačo letnih treh milijonov kron.

(Volitve v Čehoslovaški) so razpisane ter se bodo vršile za poslansko zbornico dne 18. aprila, za senat pa dne 25. aprila.

(Zavezniki dolgujejo Angliji 1700 milijonov), med temi Italija 470 milijonov.

(Med Nemčijo in Rusijo) so se začela pogajanja za izmenjavo ujetnikov in za gospodarsko zblizanje. Antanta je zaradi tega v skrbeh.

Naš „Ekonom“.

Za semenski krompir in oves naj se oglase pri „Ekonomu“ kupci. Oddaja se le za lastno potrebinjo, ne pa, da bi kdo naprej prodajal. Krompir bo po 4 do 5 K kilogram, oves nekaj čez 5 K. Domača semenska detelja je „Ekonomu“ na razpolago; vendar jo „Ekonom“ ni kupil, ker je ne mara prodajati kilogram po 70 K. Ako jo kdo vseeno hoče, naj se zglesi osebno.

Za cement ima „Ekonom“ dobavitelja, in sicer za Roman-cement 66 K za 100 kilogramov, za Sylikat-cement pa 82 K za 100 kilogramov. K temu pridejo še sodčki po 35 K in vreče iz jute po 25 K komad. Cene neobvezne. Kupci naj se zglase.

Cvebe za Veliko noč se dobe po 38 K kilogram pri „Ekonomu“. Večje naročbe s pomočjo krajevnih odborov priporočljive.

Plačuje naj se vse v gotovini. Kdor ni plačal stare pošiljatve, ne more dobiti nove.

Naš vlak je odšel v Banat pretekli teden; vrne se okrog 20. t. m. Računati je z večjo množino koruze v storžih.

Gospodarstvo in gospodinjstvo.

(Zamenjava kronskih bankovcev je podaljšana,) in sicer za bankovce po 100 K do 15. aprila, rok za druge bankovce se pozneje razglesi. Ni se pa podaljšal rok za zamenjavo tisočkronskih bankovcev, ki se morajo brezpogojno zamenjati do dne 15. t. m.

(Cepilni tečaji za vinogradnike.) V torek dne 30. marca 1920. se vrši pri državni trtnici v Bršlinu pri Novem mestu cepilni tečaj za vinogradnike, da se priučijo v suhem cepljenju, vlaganju, kalenju in šolanju ameriških cepljenih trt. Začetek ob osmi uri zjutraj. Kdor se želi tečaja udeležiti, naj se zglesi vsaj do 25. marca 1920. pri državnem vinarskem nadzorništvu v Novem mestu. Zlasti se priporoča, da se tega zelo važnega pouka udeležijo kmetijski mladeniči. Ostro nabrušene cepilne nože je prinesiti s seboj.

(Izredni občni zbor „Čebelarkega društva za Slovenijo v Ljubljani“) se vrši nepreklicno dne 25. t. m. ob deseti uri dopoldne v Marijanišču, soba št. 54. Dnevni red: 1.) Izprememba društvenih pravil; 2.) čebelarski zakon; 3.) slučajnosti. Eventuelne predloge glede čebelarkega zakona naj se pismeno predložijo društvu do 15. t. m.

(Čilski soliter) sedaj trenutno še ni mogoče uvažati, ker je zaradi neurejene valute še predrag. Kakor hitro bo kupovalna moč našega denarja nekoliko boljša, pa ga bo že mogoče uvažati. Kdor želi tiskanih navodil o uporabi gnojil, naj sporoči svoj naslov: Delegaciji proizvajalcev čilskega solitra v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 8, II. nadstropje.

(Zopet izvoznice!) Nova vlada v Beogradu je zopet uvedla izvoznice. Trgovinski minister je že dal izvoznice za 100 vagonov koruze in za 100 vagonov jajc. Začela se bo torej zopet korupcija.

(Cene teletom in telečjemu mesu.) Odbor za določanje cen za mesto Ljubljano je sklenil, da ne sme nihče plačevati živih telet dražje kot po 15 K, zaklanih pa ne dražje kot po 17 K za kilogram. Mesarji smejo prodajati teletino I. vrste po 20 K, II. vrste pa po 19 K.

(Papirnice Vevče-Medvode narodna last.) Največje in najvažnejše tovarniško podjetje v Sloveniji so bile papirnice Vevče, Goričane in Medvode. Dosedaj je bila lastnica nemška družba. Te dni je prevzela tovarne nova družba za 15 milijonov kron. V upravnem svetu je 7 Jugoslovancev, 1 Čeh, 1 Amerikanec in 2 Nemca. Tovarne se bodo razširile tako, da se bo že čez par mesecev moglo izdelovati 120 vagonov papirja več. Nova družba je podarila za ljubljansko univerzo 100.000 K ter tako pokazala svoj

narodno-kulturni značaj. Smo radovedni kako se bo pokazala nova družba v bodoče.

(Modro galico) dobimo iz Angleške. Cena bo na debelo 14 do 15 K za kilogram.

(Petroleja iz Amerike ne bo,) ker ves proizvod potrebujejo doma.

(1600 vagonov sladkorja) dobimo iz Čehoslovaške, zato pa bomo izvozili tja 1100 vagonov živil.

(Sladkor v Beogradu) se prodaja po 6 dinarjev, t. j. 24 K za kilogram.

(Izvoz iz Koroške prepovedan.) Vlada je prepovedala izvoz goveje živine, prasičev in sploh vseh živilskih potrebščin iz Koroške.

(Za promet po Donavi) si je dogradila naša država pet novih ladij. Da se promet na železnica razbremeni, se blago v Sisku preloži na ladje.

(Tovarna za kmetijske stroje v Subotici) je zvišala delniško glavnicu za dva milijona kron.

(Draga svinja.) Pri nekem kmetu v St. Vidu na Koroškem so kupili Italijani pitano svinjo za 5000 lir, kar je enako 95.000 K nemškoavstrijske vrednosti.

Posvetovanje o sadjarstvu.

Dne 4. in 5. februarja je bila pri poverjeništvu za kmetijstvo v Ljubljani sadjarska anketa, pri kateri so se obravnavala vsa važnejša vprašanja glede pospeševanja sadjarstva v Sloveniji. Ankete se je udeležilo dvanajst kmetijskih strokovnjakov, pet sadjarskih praktikov, en zastopnik Koroške in dva zastopnika sadne trgovine. Svojega zastopnika sta poslali tudi Slovenska kmetijska družba in trgovska in obrtna zbornica v Ljubljani.

Vsi zborovalci so soglašali v tem, da je sadjarstvo v Sloveniji velikega gospodarskega pomena, ker je Slovenija eminentno sadjarska dežela. Tega se prebivalstvo tudi zaveda in je živo zanimanje za sadjarstvo med ljudstvom najboljši porok, da je tudi v tej panogi pričakovati v bodočnosti najlepšega razvoja. Treba pa je v tem oziru enotnega, smotrenega in vztrajnega sodelovanja vseh poklicanih faktorjev, zlasti pa tozadevnih kmetijskih veščakov in izdatnih gmotnih žrtev od strani državne uprave.

Nato se je obravnavalo osem glavnih vprašanj, ki so jih posamezni poročevalci temeljito obdelali in ki so se vsestransko premotrila. Končno so se rešila v obliki konkretnih predlogov.

I. Sadni izbor za Slovenijo. Poročevalec sadjarski nadzornik M. Humeč. Od pravilne izbire sadnih plemen in vrst je povečini odvisen ves uspeh v sadjarstvu. Našim podnebnim, gospodarskim in trgovskim razmeram primeren izbor je najnujnejša potreba. Slovenijo delimo z ozirrom na podnebje v tri različna ozemlja, in sicer v vinorodni, zmerni in mrzli pas. (Vipava in Goriško bi tvorila vroči pas.) Za vsako pokrajino je treba posebnega izbora. Predlagane izbore je anketa v večurni debati predelala in sklenila, da se uveljavijo samo začasno, dokler se na podlagi sadnih ogledov in vsestranskega proučevanja ne ustanovi stalni sadni izbor za Slovenijo, kar se ima izvršiti po možnosti še tekoče leto.

II. Drevesničarstvo. Poročevalec sadjarski nadzornik Fr. Goričan iz Celja, je v svojem poročilu temeljito pojasnil veliko potrebo večjih državnih drevesnic. Pomanjkanje sadnega narabeja je jako veliko, ker nimamo v Sloveniji nobene večje niti javne niti privatne drevesnice in ker so tozadevna domača in tuja podjetja med vojsko ali popolnoma prenehala, ali pa vsaj zelo skrčila vzgojo sadnega drevja. Sklenilo se je predlagati, da se nemudoma ustanove najmanj tri večje državne drevesnice (za vsako sadjarsko pokrajino po eno) in po razmerah več manjših okrajnih ali podružnih drevesnic. Poleg tega je treba z vsemi sredstvi podpirati misel ustanovitve velike privatne drevesnice, ki bi zalagala s sadnim drevjem poleg Slovenije tudi druge jugoslovanske pokrajine. Zastopnik kmetijske družbe, g. inženjer Lah je obljubil, da bi utegnula Slovenska kmetijska družba, ki ima takisto dolžnost, podpirati sadjarstvo in ki je svoje drevesnice popolnoma opustila, s sodelujočbo pomagati, da se omenjeno podjetje ustanovi čim preje in na najširši podlagi.

III. Oskrbovanje in varstvo sadnega drevja. Strokovni učitelj g. Fr. Kafol z Grma je podal pregledno poročilo o najvažnejših in temeljnih načelih pri oskrbovanju in varstvu sadnega drevja s posebnim ozirom na izredne razmere sedanjega časa, ko nam manjka najpotrebnejših pripomočkov. Vzroki nerednosti, zlasti pa neredne rodovitnosti so bili predmet daljše debate. S temeljitim oskrbovanjem, rednim gnojenjem in primernim varstvom se bo doseglo tudi pri sadnem drevju obilnejša in rednejša rodovitnost. Posebno se je poudarjala tudi v sadjarstvu važnost gnojnice in gnoja. Varstvo naj se raztegne vsaj na najhujše in najnevarnejše škodljivce, kakor so: zajec, voluhar, miši, krvava uš, listne uši, cvetoder in zavijač, škrlup in monilija. Ti sovražniki vškodujejo naše sadjarstvo na leto za stotisoče. Ustanovitev ušopatološkega zavoda in varnostne odredbe pri uvozu rastlin iz tujih držav so nujna potreba.

IV. O sadni uporabi, je obširno poročal ravnatelj kmetijske šole v Št. Juriju ob juž. žel. g. spod Fr. Belle. Predvsem je poudarjal važnost sadjarstva iz narodno-gospodarskega stališča. Sadjarstvo nudi potrebno živilo, poviša dohodke zemljišč in daje priliko za zaslužek. Glede domače uporabe sadja se je posebno poudarjalo sušenje, ki ga je treba pospeševati na vse načine in pa racionalna naprava sadnega vina.

Ogromna večina sadja je namenjena za kupčijo. Zlasti velja to za namizna jabolka trpežnih vrst, ker glede kakovosti daleč nadkriljujejo vsako drugo sadje, zlasti iz Amerike in Avstralije prineseno. Industrijske uporabe še nimamo, ker nam manjka primerne sadja (jagodičaste). Utegne se pa razviti tudi ta uporaba, ko bodo vsi pogoji za to dani. Zlasti bi prišlo v poštev tovarniško izdelovanje sadnih sokov, sadjevca, marmelade in drugih sadnih konserv. Sušenje na debelo za trgovine se bržkone ne bo obneslo, ker ne bo vzdržalo konkurence južnih delov Jugoslavije, kjer je razvito že od pamtiveka.

V. Sadna kupčija in industrija. Poročevalec kletarski nadzornik g. Fr. Gombač iz Ljubljane. Slovenija ima jako ugodno lego za sadno kupčijo, ker meji na države, ki so navezane na uvoz sadja in ker ima zelo ugodne železniške in deloma tudi vodne zveze s sosednimi državami.

Pred vojno je bil tok sadne trgovine iz slovenskih dežel obrnjen bolj proti severu in vzhodu, sedaj bi se utegnil obrniti pa deloma tudi proti jugu, zlasti ako se nam odpre prosta trgovina na morju.

Sadna trgovina se bo pospeševala posebno s tem, da se bo pridelovalo notno sadje v velikih množinah, ki odgovarja trgovskim zahtevam, da se bo pravilno spravljalo, razbiralo in vlagalo in z ustanavljanjem solidnih sadnih društev, moštarn in s primerno velikopotezno reklamno potom časopisja, brošur, lepakov, sadnih senjajev, razstav, potovalnih predavanj itd. Obširno se je razpravljalo o vprašanju sadjarskega združenstva. Le tiste zadruge, ki ne bodo ustanovljene iz sebičnih, konkurenčnih, še manj pa iz političnih, ampak zgolj iz gospodarskih interesov v najboljših sadjarskih krajih in ki bodo v večjih rokah, bi utegnile imeti prihodnost. Končno je poročevalec obrazložil carinske določbe za izvoz sadja v Avstrijo in Čehoslovaško. V vse druge države je pa izvoz sadja carine prost.

Glede sadne industrije je treba še širše podlage in velikega kapitala. To je prepustiti vsekakor privatni podjetnosti. Podpiranje od strani države bi obstajalo le v raznih ugodnostih pri carini, prevozu in drugih prilikah. S to industrijo bi bilo združiti tudi fabrikacije sadjarskih potrebščin in orodja.

V zadevi trgovsko-obrtne politike je pri tej točki obširno poročal zastopnik trgovske in obrtne zbornice g. dr. Mohorčič, ki je naposled vabil vse kmetijske interese, da naj ostanejo vedno v tesni zvezi s trgovsko in obrtno zbornico in naj jo ob vsaki priliki informirajo o svojih težnjah in zahtevah.

VI. O sadjarskem pouku je poročal strokovni učitelj na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru, g. Jos. Priol. Iz njegovega temeljitega poročila naj omenimo samo glavne misli: 1.) S poukom iz sadjarstva naj se začne že na ljudski šoli. Ta pouk naj bo vedno v tesni zvezi s praktičnim

vajami na šolskem vrtu. Nadzorovanje šolskih vrtov naj se poveri sadjarskemu ali vrtnarskemu strokovnjaku. 2.) Pouk iz sadjarstva se nadaljuje in razširi v kmetijskih nadaljevalnih šolah. Kmetijski nadaljevalni pouk naj se vpelje po vsej Sloveniji in naj bo obvezen. Učiteljstvu je treba dati priliko, da se v ta namen potrebno izobrazijo, predvsem že na učiteljski in pozneje na štiri- do pettedenskih kmetijskih tečajih. Zahtevati je, da se pouk iz kmetijstva na učiteljskih razširi na vse letnike in primerno poglubi. 3.) Na kmetijskih šolah naj se pouk iz sadjarstva razširi na tedenske tri ure. Posebno naj se uvažuje praktično stran pouka. Absolvent kmetijske šole mora biti zmožen opravljati vsa sadjarska dela pravilno in samostojno. 4.) Zelo važni za razširjenje sadjarskega znanja med ljudstvo so razni krajši ali daljši sadjarski tečaji za kmetijske fante, ki naj bi se izobrazili za sadjarske paznike, tečaji za učitelje, posebni tečaji za spravljanje, vkuhanje in razno drugo uporabo sadja itd. 5.) Pouk iz sadjarstva zelo pospešujejo sadjarska predavanja po deželi. Ta predavanja naj izvršujejo zlasti kmetijski veščaki pri okrajnih glavarstvih. 6.) Sadjarska književnost je pri nas še jako skromna. Predvsem nujno potrebujemo sadjarske knjige in slovenske pomologije.

VII. Sadjarska organizacija. Poročevalec vinarski inštruktor I. Zupanec iz Ptuja. Prva potreba v tej zadevi je ustanovitev sadjarskega društva za Slovenijo, ki bi imelo namen, predvsem na najrazličnejše načine pospeševati sadjarski pouk, dobavo cepičev sadnega drevja in raznih sadjarskih pripomočkov, gojiti pomologijo, prirejati sadne ogledne in razstave, gojiti varstvo sadnega drevja itd. Poročevalec je predlagal, da se produkcija sadnega drevja osnuje na združni podlagi (skupno pridelovanje in skupno razpečevanje). Končno je obravnaval tudi sadjarsko združenstvo, ki naj bi se bavilo s skupnim razpečevanjem svežega sadja, s skupno napravo sadjevca, s skupnim sušenjem in drugim konserviranjem sadja. Za enkrat je mogoče samo ustanovitev sadjarskega društva in se v to svrhu izvoli ožji odbor, ki ima pripraviti vse potrebno, da se društvo ustanovi že tekoče leto.

VIII. Sadni ogledi in razstave. Učitelj in posestnik g. M. Levstik iz Celja je z velikim navdušenjem poročal o zgodovini sadnih razstav na bivšem Štajerskem, o njih pomenu in nalogah za prihodnost. Njegovo poročilo je pričalo, da je v tej zadevi že veliko deloval in da je tudi za prihodnje pripravljen posvetiti svoje moči takim prireditvam.

Kmetijski svetnik g. V. Rohrmann je pojasnil nekatere okoliščine glede sadnih razstav na bivšem Kranjskem. Nato se je sklenilo prirediti prihodnjo jesen sadne ogledne v Novem mestu, Ljubljani, Radovljici, v Celju, Mariboru, Velikovicu in eventualno tudi v Borovljah. V Celju se bodo delale pa priprave za sadno razstavo v večjem obsegu.

K sklepu je poročal referent za sadjarstvo g. M. Humek o potrebnem načrtu za povzdigo sadjarstva v Sloveniji. Vsied pomanjkanja časa in vsled tega, ker bo treba načrt uravnati, po predlogih in resolucijah sadjarske ankete, se sklene prepustiti izdelavo osnutka za načrt referentu. Ta osnutek se dopušlje vsem udeležencem v pretres in odobrenje.

Kako smo preskrbljeni z umetnimi gnojili?

Kakor sodijo nekateri kulturo posameznih narodov po množini porabljenega mila, tako moramo mi jakost kmetijske produkcije (pridelovalne moči) soditi po množini vsakoletno porabljenih umetnih gnojil kot nadomestil za manjkajoči hlevski gnoj.

Toda, kako naj kmet dovoljnc gnoji z umetnimi gnojili, ker so predraga? Tu bi morala država pomagati in sploh smatrati za svojo dolžnost, da povzdigne pridelovalno moč kmetijstva do najvišje stopinje, kajti ves, v te namene investirani denarni in delovni kapital bi nosil državi direktno stoterne obresti; kmetijstvo bi se dvignilo, pridelovalni stroški znižali, pridelki pomnožili, draginja zmanjšala, tudi porabnik bi lažje izhajal in za izvoz bi preostajale vedno

večje množine živil, naša državna finančna bilanca bi bila od leta do leta ugodnejša.

Kako to doseči? Takole: Država mora smatrati kmetijstvo za sredstvo, s katerim mora s vsemi silami stremeti za tem, da svoje gospodarstvo vedno izboljšuje, in sicer tako kot mora kmet smatrati svojo zemljo za tisto sredstvo, ki je temelj njegovemu gospodarstvu. Ako kmet svojo zemljo samo izžema, izmoggava in jo nič ne gnoji, potem bo kmalu pusta, nerodovitna in kmet ne bo imel več obstanka na njej. Isto je z državo.

Finančni minister naj bi ne smatral za svojo glavno nalogo le tisto nervozno iskanje virov dohodkov za vedno prazne državne blagajne, ampak naj bi bila njegova glavna naloga, da s pomočjo drugih ministrstev ustvari gotov temelj možnosti, da bo vedel, kje in kako naj išče dohodkov za državo. Ta temelj pa mora biti tak, da bo izključeno vsako izžemanje davkoplachvalca.

Finančni minister naj s svoje „finančne njeve“ ne pobira samo pridelkov in jo izmoggava, ampak naj ji po drugi poti vrača v cenejši obliki to, kar ji odvzame, da ohrani njeno „finančno rodovitnost“!

Naša država je predvsem in v prvi vrsti kmetijska. Vsi državni dohodki izvirajo skoraj izključno le iz kmetijstva in od obdavčenih kmetijskih pridelkov in izdelkov.

En primer! Izvozna carina n. pr. enega vagona fižola da državi 30.000 kron dohodkov. Ako bi država porabila od teh vsaj 15.000 kron za izboljšanje kmetijske produkcije, bi mogla pridelek fižola za toliko dvigniti, da bi potem mogli izvažati mesto enega, pač eden in pol do dva vagona fižola. Na ta način bi država v prihodnjem letu dobila z ozirom na ta primer od 45.000 do 60.000 kron dohodkov na izvozni carini, ki bi jo omogočil tisti kos zemlje, ki je prej dajal samo en vagon fižola za izvoz. Jasno je, da bi na tak način državni dohodki ne nazadovani, kmetijstvo pa bi se zaradi njemu vrnjene polovice dohodkov izvozne carine tako podprlo in ojačilo, da bi država že v naprej bila gotova, da bo prihodnje leto tudi njen dohodek stalno večji kot je bil v pretečenem letu. Z zvišano produkcijo bi rastlo naravno blagostanje države. Zvišana produkcija bi zaposlila tudi več delovnih sil in ker delo po eni strani odpravlja mizerijo, po drugi pa množi narodno premoženje, bi bilo torej to vsekako zopet državna korist.

Kaj torej storiti, da se to doseže? Odgovor je enostaven. Država naj svoje izdatke omeji na najnujnejše potrebe, polovico izvozne carine, ki jo pobira od kmetijskih pridelkov in izdelkov, pa naj da v „pospeševalni fond“, iz katerega naj se prispeva pri nakupu umetnih gnojil za kmetijstvo v taki višini, da se znižajo nabavne cene na toliko, da se bo kmetijstvu poraba (danes predragih) umetnih gnojil izplačala. Na ta način bo mogoče zemljo tako okrepiti, da bo zopet dobro rodila in dajala znatno več pridelkov. Vsled tega bo mogoče zopet znatno več izvažati, v državne blagajne se bodo potem stekale znatno večje vsote od dobljene izvozne carine, naše narodno gospodarstvo pa bo obvarovano izsesavanja in nazadovanja, kajti „pospeševalni fond“ bodo takorekoč tvorili inozemski kupci naših pridelkov.

Skrbimo torej, da ne homo samo nazadovani, ampak da homo napredovali.

Driska pri prascih (pujskih).

Bilo je pred leti. Imeli smo, kakor že večkrat, zgodnje pujske. Svinja jih je vrgla takrat sedem. Šest jih je bilo prav lepih, zadnji (sedmi) pa je bil, kakor je to že navadno, manjši. Svinja in pujski — vse je bilo zdravo. Čez nekaj tednov pa je postal zadnji nekam klavrn, ni se mnogo več brigal za sesek, iskal je z rilčkom nekaj po stelji in gnoju in lotila se ga je driska. Ker smo zapazili, da je sesal slamo iz nastelje, smo mislili, da ima bržkone premalo mleka, vsled česar smo mu ponujali mleko in ga tudi zalivali s kravjim mlekom, katerega pa se je branil. Ubožec je nekaj časa hiral, potem pa poginil. Ni bilo dolgo, pa je postal ravno takšen drugi pujski. Tudi ta se ni brigal za sesek, stikal je z rilčkom po nastelji in gnoju ter žvečil tu pa tam kako bilko slame. Ze pri prvem pujsku sem re-

kel ženi: denimo ga v kuhinjo, da ga bomo mogli opazovati; vzrok bolezni mora biti znotraj! Žena pa mi je odvrnila, da je že ponovno slišala, da se malega pujska, ki dobi drisko, ne da več rešiti. Jaz pa zdaj nisem več odjenjal. Prinesli smo v kuhinjo zabojček s slamo, postavili ga na topel prostor in dejali vanj bolnika, katerega smo še s cunjami pokrili, da mu je bilo lepo toplo. Revček ni imel miru. Ponujali smo, mu svežega kravjega mleka, ki ga pa ni maral. Ravno tako ni maral sladke vode. Tudi zdravila, kakršnega se zvari za otročiče, če jih boli trebuh, ni maral. V zaboju pa tudi ni dal miru. Ko smo ga dali iz zaboja, je hodil in stikal okoli kot bi bil lačen in žvečil vse, kar je našel, kakor koščke prsti, koščke skorje od drv i. dr. Tudi razredčenega ali oslajenega mleka se ni dotaknil, pač pa začel srkati hlastno vodo. Ko smo to opazili, smo postavili predenj skodelico ne premrzle vode, in glej: takoj je vso posrkal. Ko je še malo okoli pokolebal, ga je začelo vnašati in izmetavati je jel iz želodca. Dejali smo ga v zaboj, kjer še vedno ni imel miru. Vzeli smo ga vun in mu dali zopet vodo. Pil je in zopet izmetaval. To se je ponovilo nekajkrat. Izmetaval je zaužito vodo, zraven pa tudi drugo

vsebinsko želodca. in — kar je pomenljivo — stesano, deloma že nekoliko prebavljeno slamo. Ko si je bil bolniček s pomočjo vode želodec docela izpraznil, je postal miren in je skoro en dan in eno noč neprenehoma spal. Potem je začel polagoma piti ponujeno mu mleko. V nekaj dneh je postal popolnoma zdrav. Dejali smo ga nazaj k materi, kjer je sesal in se razvijal kakor drugi njegovi bratci.

Od tistega časa sem zdravimo pri nas pri pujskih drisko vedno na opisani način in vselej z uspehom.

Prase, ki ima drisko, použije, bodisi da ima premalo mleka pri sesku samem, bodisi da posnema mater, ki išče med slamo ali nasteljo travo i. dr., bodisi da posebno pri enolični zimski krmi, ne dobi v materinem mleku tistih snovi, ki jih zahteva rastoči trup ali pa da požre kaj takega, kar nežni želodeček ne more prebaviti — in to vse provzroči prav lahko vnetje želodca. Vneti želodec želi vode, ker žge. Če pa pujssek nima vode, stika za gnojnico in jo srka. To pa vnetje le še pospeši. Tak pujssek potrebuje torej vode tudi zato, ker drugače ne more izbljuvati iz želodca tistih tvarin, ki jih je použil.

J.

V razvedrilo.

(Moder turški sodnik.) Turški ribiči so odšli na lov. Ko so se vrnili zopet domov, je opazil eden izmed njih, da mu je bila za njegove odsotnosti ukradena vrvi. Odšel je takoj h kadiji, t. j. turškemu sodniku, ki je poklical vse ribiče in jih zaslusal. Toda nihče ni hotel priznati krivde. Kadija je nato poizkusil drugače. Dal je vsakemu ribiču po eno vejico šipka, da jo ponese domov. „Vse te vejice so enako dolge“, je dejal kadija ribičem, „tistemu, ki je kriv, bo vejica čez noč zrastle“. Drugi dan so se ribiči zopet zbrali pred kadijo in mu pokazali svoje vejice. Kadija pregleda vejice in se obrne takoj k najmlajšemu, rekoč: „Ti si kriv, ker si odrezal košček vejice, misleč v strahu, da ti je res zrastle“. Tako je vsled kadijeve modrosti prišel okradeni ribič do svoje vrvi, tat pa do zaslužene kazni.

(Zetova napaka.) Sosed je vprašal soseda: „Kako si zadovoljen s svojim mladim zetom?“ Sosed odgovori: „Drugače bi že bil zadovoljen, toda kvartati ne zna“. „To vendar ni napaka, pač pa lepa lastnost“. „Motiš se, sosed! Zet namreč ne zna kvartati, a vkljub temu kvarta, a to je zelo slabo“.

Apno

se bo prodajalo dne 17. marca na Dolenji Pristavi, župnija Podgrad, Novo mesto. Cena 100 kg 38 K. Peter Malenšek v Kandiji pri Novem mestu.

Laške kostanje, orientalske platane, kroglaste akacije, različne šilovce in lepotočno grmičevje

prolaja

Ivan Straser,

vrtinar v Dečnem selu, p. Artičo pri Brečicah.

LES.

Kupim hrastove, bukove in smrekove hlode za žago. Ponudbe s ceno na naslov: IVAN ŠIŠKA,

tovarna parket in parna žaga v Ljubljani, Metelkova ulica št. 4.

Hlode (krlje),

deske, trame, kostanjev les in oglje iz mehkega in trdega lesa v vsaki množini, kakor tudi cele gozdove kupi po najvišji ceni družba „Impex“ v Ljubljani, Krekov trg št. 10.

SVETLA

tehnika — elektrotehnika

baterije, žarnice, namizne, stropne, stenske in karbidne svetiljke vseh velikosti po najnižjih dnevni cenah:

J. Pogačar v Ljubljani, Mestni trg št. 25.

Štampilje.

Anton Černe

graver in izdelovatelj štampilj iz kavčuka

Ljubljana, Dvorni trg št. 1.

Čevlji domačega izdelka

od preprostih do najfinjših

se določijo po najnižjih dnevni cenah pri Antonu Mrkunu v Ljubljani, Koločvorska ulica št. 41.

Delniška družba

„EKONOM“

vabi na podpis delnic. Za enkrat se jih izda 10.000 komadov po K 200.—, torej za 2 milijona. Vsakdo jamči le z delnico in nič več. Vsak delničar ima en glas. Sredi marca se vrši ustanovni občni zbor, na katerem bodo delničarji kot sogospodarji družbe izvolili vodstvo vsega podjetja. Naj ne bo zavedne slovenske hiše, v kateri bi ne bilo delnice podjetja našega kmeta, delniške družbe „EKONOMA“.

Pojasnila in položnice za vplačilo daje

pripravljalni odbor „EKONOMA“

v Ljubljani, Sodna ulica št. 3.